

Samenvatting

Ook in 2021 werden de activiteiten van TussenThuis Utrecht opnieuw deels bepaald door de corona maatregelen. De daling van de ouder-kind contacten ten opzichte van vorige jaren heeft zich in 2021 enig zins hersteld ondanks de maatregelen die in de kinderopvang in het algemeen en in het bijzonder voor de buitenschoolse opvang werden genomen. Eerst was er algehele sluiting (lock down) in januari en februari en eind december moesten de kinderdagverblijven opnieuw dicht.

Er zijn in het afgelopen jaar 10 zaterdagen verplicht afgelast in verband met de coronamaatregelen. Buiten de reguliere vakantie dagen zoals oud en nieuw en kerstmis bleven er 35 ontmoetingsdagen beschikbaar waarvan meer dan de helft van de zaterdagen met alleen één dagdeel (alleen ochtend of middag). De reden hiervoor is dat door ziekteverschijnselen van zowel kinderen als ouders veel afspraken op het laatste moment werden afgezegd.

Er werden 8 nieuwe casussen in behandeling genomen en er zijn 21 gezinnen die nog steeds gebruik maken van de omgang die de stichting aanbiedt. Op jaarbasis werden 188 ouder-kind contacten gefaciliteerd

Tijdens de sluitingen heeft de coördinator veel contact gehad met de ouders over het uitstellen van de afspraken en over het zoeken van alternatieve mogelijkheden tot omgang. Ofschoon er enige digitale omgang tot stand is gekomen blijkt deze manier van omgang niet te voldoen. Vooral de kinderen in de jongere leeftijdsgroep hebben veel behoefte aan fysieke omgang om de niet verzorgende ouder te leren kennen. Daarbij komt nog dat een deel van onze cliënten niet de wil of de beschikking heeft over de middelen of de kennis om een digitale ontmoeting (onder andere via WhatsApp, Face Time en Skype) te realiseren.

Toen de omgang, onder voorwaarden, weer op gang was gekomen, kwamen veel ingeplande plaatsen voor omgang te vervallen door vele late afzeggingen. Dit door verkoudheidssymptomen, waarbij het coronaprotocol voorschreef thuis te blijven. Dat is ook de oorzaak van een ander deel van de teruggang van het aantal kind-ouder contacten.

Verder was het organiseren van de benodigde vrijwilligers voor begeleiding van eerdergenoemde de ouder-kind contacten in deze tijd een hele uitdaging. Een grote groep van de vrijwilligers, waarop de stichting steunt, valt in de corona risico groepen en was daarom in eerste instantie huiverig de omgang te begeleiden. Met passen en meten en met inzet van onze coördinator werd meestal een oplossing gevonden.

Doelstelling

De stichting biedt kinderen de mogelijkheid om bij echtscheiding hun niet-verzorgende ouder te ontmoeten, als de ouders het niet eens kunnen worden over een bezoeksregeling. Het is een neutrale en veilige plaats waar dit bezoek kan plaatsvinden zonder dat de ouders elkaar hoeven te ontmoeten. Een veilige plek kan bittere noodzaak zijn als vermoeden bestaat van risico's zoals geweld, seksueel misbruik, ontvoering, drank- en/of drugsgebruik etc.

Voor de kenmerken van een complexe scheiding verwijzen wij naar de volgende paragraaf in dit jaarverslag.

Ontwikkelingen gevolgen echtscheidingen

Met de verwijzing van ouders door de rechtbank blijkt is in het merendeel van de zaken sprake van een complexe scheiding:

Een complexe scheiding kenmerkt zich door ernstige langdurige conflicten tussen ouders waarbij zij elkaars belang, en vooral dat van het kind uit het oog verliezen, met alle negatieve consequenties van dien.

Nu is meer dan voorheen sprake van gevallen, waarbij naast complexiteit, de ouders wangedrag van psychische aard vertonen, zowel naar elkaar als naar de coördinator en vrijwilligers van TussenThuis.

De invloed van de corona maatregelen in deze complexe echtscheidingen is lastig te duiden maar het is aannemelijk dat effecten zich pas op latere stadium zullen blijken.

Voorts lijkt het aantal verwijzingen door de rechtbank met dwangsom averechts te werken op de medewerking van de verzorgende ouder aan een omgangsregeling.

In een bijeenkomst, georganiseerd door het ministerie van VWS (Volksgezondheid Welzijn en Sport) met deelnemers uit het veld van de kindbescherming is voorgesteld de omgangshuizen een rapporterende rol toe te delen in het beoordelen van de ouders in het kader van de rechtspraak. Dit lijkt de stichting geen goed idee omdat bij de begeleiding van de omgang de neutraliteit voorop staat.

Samenwerking Buurteams

De samenwerking met de buurtteams van de gemeente Utrecht vinden wij belangrijk. De contacten van de buurtteams met de coördinator nemen toe, echter de bekendheid met het bestaan van TussenThuis en de werkwijze kunnen nog meer en beter onder de aandacht worden gebracht. Daarbij komt dat het veld van hulpverleners bij echtscheiding de afgelopen jaren sterk is uitgebreid en minder overzichtelijk is geworden. Het unieke karakter van TussenThuis is, dat wij uitsluitend de omgangsregeling faciliteren en dus niet rapporteren aan derden of adviseren aan de ouders, instellingen of de rechters. De Stichting is derhalve geen hulpverlener. Volgens de aanbevelingen in het rapport van de Kinderombudsman van 2018 zou iedere gemeente over een louter faciliterend omgangshuis (als TussenThuis) moeten beschikken.

Het beleid van TussenThuis ten aanzien van bekendheid, van de aanmeldingen en de intake procedure is/zal hierop aangepast.

Contacten met organisaties

Alhoewel de meeste aanmeldingen nog steeds via de rechtbank en advocaten verlopen is de bekendheid van de activiteiten van stichting bij de buurtteams van de gemeente Utrecht weliswaar gegroeid, echter nog onvoldoende. Wij realiseren ons echter terdege dat het takenpakket van de buurtteams omvangrijk is en de werkdruk hoog. Bij de rechtbank Midden- Nederland vonden in maart en september 2018 presentaties en overleg plaats met het Team 'Familie'.

De contacten met de gemeenten in de onmiddellijke omgeving van de gemeente Utrecht in het verzorgingsgebied van het omgangshuis zijn goed. Te noemen zijn contacten op gebied van informele zorg met de gemeenten Woerden, Stichtse Vecht en de Bilt. Voor deze gemeenten verzorgen wij voor verschillende gezinnen omgangsregelingen waarvoor ook afspraken zijn gemaakt met betrekking tot een financiële bijdrage.

Huisvesting

TussenThuis Utrecht maakt al vanaf 2003 jaar gebruik van een kinderdagverblijf van de kinderopvangorganisatie “Partou” in het centrum van Utrecht. Deze huisvesting is centraal gelegen in de omgeving van de Mariaplaats en uitstekend bereikbaar met openbaar vervoer en op loopafstand van het station en parkeergarages. Ofschoon gelegen in het centrum is het een rustige locatie met uitstekende faciliteiten voor gebruik als Omganghuis. De ontmoetingen tussen kinderen en (niet)verzorgende ouders vinden hier plaats volgens een streng protocol onder toezicht van onze vrijwilligers.

De stichting heeft eind 2021 te horen gekregen dat de gebruiksovereenkomst van het pand medio april 2022 wordt beëindigd omdat Partou de kinderopvangactiviteiten onder gaat brengen bij andere vestigingen. De stichting zal dus op zoek moeten naar alternatieve huisvesting.

Activiteiten

Coördinator

De professionele coördinator onderhoudt de contacten met de ouders en externe partijen zoals buurtteams, advocaten en rechtbanken. Zij verzorgt de intake van de aanmeldingen, voert gesprekken met beide ouders, stelt met hen een overeenkomst op en organiseert de omgangsmomenten. Zij signaleert mogelijke problemen en probeert oplossingen te vinden eventueel door verwijzing van de ouders naar hulpverlenende instanties.

Zo nodig stemt zijn in voorkomende gevallen individueel af met de voorzitter, het bestuurslid belast met vrijwilligerszaken en de penningmeester. Ook rapporteert zij maandelijks over de gang van zaken aan het gehele bestuur van de stichting TussenThuis Utrecht.

Bestuur

Er waren vijf reguliere bestuursvergaderingen buiten verschillende overlegbijeenkomsten in kleiner verband voor het opstellen van coronaprotocolen, aangepaste reglementen voor omgang en de communicatie met de ouders. Ook overleg en communicatie met de vrijwilligers over de aangepaste protocollen en voorwaarden en aangepaste plannings.

De vergaderingen werden deels digitaal (via Zoom) georganiseerd omdat verschillende leden van het bestuur in de risicogroep vallen. Een paar leden konden fysiek aanwezig zijn op de beschikbare grote vergaderruimte met inachtneming van de corona maatregelen.

Het bestuur bestaat uit vijf leden inclusief de voorzitter met de volgende portefeuilles: penningmeester, secretaris, vrijwilligers en algemene/digitale zaken.

Plenaire bijeenkomsten van de vrijwilligers met de bestuursleden hebben niet plaats kunnen vinden vanwege coronamaatregelen. Wel is er een digitale bijeenkomst geweest met de zogenoemde vrijwilligersplus.

Vrijwilligers

De vrijwilligers zijn een onmisbaar onderdeel van het functioneren van TussenThuis.

Zij houden op neutrale wijze toezicht tijdens de bezoeken en waarborgen een veilige omgangsomgeving door het bewaken en handhaven van de gedragsregels van TussenThuis.

De werving en scholing van de vrijwilligers wordt verzorgd door het bestuur, coördinator en een externe orthopedagoge. In 2021 waren er ruim 30 vrijwilligers, van wie een zestal de status vrijwilligersplus heeft. Zij krijgen een aanvullende training en hebben de leiding tijdens de bezoeken.

Sinds Corona is de groep van vrijwilligers waarop een beroep kon worden gedaan voor de begeleide omgang behoorlijk beperkt. Een groot deel valt in de corona risico groepen. Ongeveer ¼ is hierdoor niet actief geweest. Wel is het gelukt een paar nieuwe vrijwilligers te werven, waarmee een aantal afzeggingen weer zijn opgevuld. De nieuwe vrijwilligers hebben ook scholing gehad, waardoor ze in 2021 inzetbaar zijn geweest.

Naast de opleidingen van de vrijwilligers is er een keer per jaar een bijeenkomst voor alle vrijwilligers, bestuursleden en andere betrokkenen waar de vrijwilligers met elkaar kennis kunnen maken en ervaringen kunnen uitwisselen. Naast een gezellig samenzijn wordt een lezing georganiseerd op het terrein van de “kinderen bij scheiding” in bredere zin. Deze jaarlijkse bijeenkomst heeft door Corona niet kunnen plaatsvinden.

Financiën

Bij het verwerven van de noodzakelijke middelen voor het uitvoeren van de activiteiten van de stichting is TussenThuis Utrecht aangewezen op subsidie(s) en bijdragen. De gemeente Utrecht realiseert het belang van een neutrale omgangsregeling voor de kinderen en ondersteunt de stichting daarbij.

De subsidieaanvragen bij gemeente Utrecht moet elk jaar opnieuw gedaan worden maar de kleinere gemeenten kiezen er nu voor afspraken te maken voor bijdragen voor gerealiseerde omgangsregelingen van gezinnen die woonachtig zijn in hun gemeente.

Het opzetten van allerlei Omgangshuizen in kleinere gemeenten met een geringe vraag naar de dienstverlening van een Omgangshuis en dus een beperkte capaciteit is duur en weinig effectief.

Voorbeelden zijn de omgangshuizen in Houten en Zeist met maar een keer per veertien dagen een half dagdeel aan omgang.

Beter zou het zijn om in dit kader te komen tot gemeentelijke samenwerkingsverbanden waarbij continuïteit, neutraliteit, beschikbaarheid en veiligheid kunnen worden gewaarborgd.

Met verschillende gemeenten is overeenstemming bereikt over een bijdrage in de kosten in geval van een omgangsregeling van een gezin uit die specifieke gemeente. De contactpersoon van de gemeente accordeert en vraagt de regeling aan bij de penningmeester van de stichting.

De exploitatierekening en de balans van de stichting staan op bijlage twee onderaan dit verslag.

Communicatie

In het afgelopen jaar is door de coronapandemie de communicatie erg belangrijk geweest.

Met name door de tijdelijke sluiting van het omgangshuis en ná de heropening met name over de nieuwe werkwijze, veiligheidsvoorschriften en protocollen inzake voorkoming besmettingen van corona.

De specifieke communicatie naar de ouders, buurtteams, advocaten en rechters werd verzorgd door onze coördinator. Dit persoonlijk, telefonisch, via mail of schriftelijk.

De vrijwilligers zijn via mail, nieuwsbrieven en individuele contacten steeds geïnformeerd door ons bestuurslid voor vrijwilligerszaken en door de coördinator.

Via onze website www.tussenthuisutrecht.nl is steeds voor de ouder(s) en verzorger(s) op de hoofdpagina informatie gepubliceerd inzake de gevolgen van de kabinetsbesluiten en welke maatregelen wij namen voor hun en onze veiligheid. Dit met als uitgangspunt de Algemene RIVM Richtlijn Veiligheidsrisico's en ons eigen protocol in deze.

Ook hebben we direct een aparte ‘Corona-pagina’ op de website toegevoegd waarop de genomen voorzorgsmaatregelen staan vermeld in het belang van de gezondheid van kinderen en vrijwilligers.

Ook kan men via een link ons protocol inzake het coronavirus raadplegen of downloaden.

Tenslotte wordt hier doorverwezen naar de website van het RIVM voor meer informatie.

Kengetallen

TussenThuis Kengetallen	2019	2020*	2021*
Aanmeldingen			
Aanmeldingen	49	28	22
w.v.afgewezen	7	7	14
In intake procedure (<i>gem/mnd</i>)	1	9**	8**
Casussen			
Nieuwe casussen	6	9	8
w.v.afkomstig uit Utrecht	2	8	8
In uitvoering (<i>gem/mnd</i>)	12	13	20
Afgerond volgens contract	1	7	6
Verlenging	32	21	5
w.v.afkomstig uit Utrecht	18	14	5
Kinderen			
In uitvoering (<i>gem/mnd</i>)	12	17	12
w.v.allochtone herkomst (<i>gem/mnd</i>)			
Gerealiseerde contacten			
Ouder-kind contacten	280	137	188
- waarvan afgezegd door ziekte		25	15
Vrijwilligers			
Vrijwilligers (<i>gem/mnd</i>)	34	32	30
w.v.vrijwilligers+ (<i>gem/mnd</i>)	8	5	5
Contacten derden	88	71	78

* corona beperkingen

** jaarcijfer

Toelichting bij de kengetallen

Een casus bestaat uit vijf bezoeken tussen een of meer kinderen uit hetzelfde gezin met de niet-verzorgende ouder. Indien gewenst kan meermalen een verlenging van nogmaals 5 bezoeken worden afgesproken.

Een bezoek duurt een uur en drie kwartier.

De bezoeken vinden plaats iedere zaterdagochtend en zaterdagmiddag uitgezonderd in de vakantietijd.

Het verzorgingsgebied van TussenThuis Utrecht is de stad Utrecht, maar er kunnen ook ouders en kinderen van de provincie Utrecht bij het Omgangshuis terecht. Daartoe zijn contacten gelegd met de desbetreffende afdelingen van diverse gemeenten in de provincie Utrecht zoals in de inleiding al werd aangegeven.

Op deze manier kunnen ook kleinere gemeenten hun taak om een omgangsregeling mogelijk maken en uitvoeren zonder een (kleine inefficiënte) organisatie op te hoeven zetten.